

Pressemitteilung (Deutsch/polnisch)

„Modellhafte Restaurierung und Schutz von schwer geschädigten Glasmalereien und Ornamentbleiverglasungen an bedeutenden sakralen Bauten in einer durch Umweltschadstoffe ehemals hoch belasteten Landschaftsregion Niederschlesiens“ (Projekt 2012-2014)

Deutschland und Polen haben ein gemeinsames Kulturerbe zu bewahren. Es zu erhalten ist eine große Aufgabe. Dies gilt auch für die niederschlesische Region mit ihren bedeutenden, aber gleichzeitig durch Umweltschadstoffe stark gefährdeten Kunstdenkmälern. Die in der Region Waldenburg (Wałbrzych) mit dem nahen Niedersteine (Ścinawka Dolna) und in Jauer (Jawor) durch Schadstoffe besonders schwer belastete Umwelt hat über Jahrhunderte Bauwerke mit ihren wertvollen Ausstattungen geschädigt. Vor allem haben dort die gerade noch erhaltenen letzten Zeugnisse vollständiger Glasmalereizyklen aus der Tätigkeit bekannter deutscher Glasmalereiwerkstätten sehr ernst zu nehmende und ständig fortschreitende Schäden erlitten. Um solche unersetzlichen Verluste an wertvollem Kulturgut zu vermeiden, müssen Wege gefunden werden, sie nachhaltig für die Zukunft zu sanieren. Dazu gehören gezielt erstellte Modellprogramme, die durch sachgemäße naturwissenschaftliche Untersuchungen und beispielgebende praktische Ausführungen einen Anreiz zur Fortführung der begonnenen Sanierungsmaßnahmen geben. Das Projekt nimmt sich späthistorischen Glasmalereien in der Kath. Pfarrkirche des Hl. Jakobus d.Ä. in Niedersteine (Ścinawka Dolna), der Kath. Pfarrkirche zu den Schutzengeln im Stadtzentrum von Waldenburg (Wałbrzych) und der Ev. Friedenskirche in Jauer (Jawor) an. Es läuft über - 24 Monate und hat ein Kostenvolumen von rund 200.000 EUR. Naturwissenschaftliche Untersuchungen als unmittelbare Begleitung der von der polnischen Fachwerkstatt Witraze-Beata Oleszczuk aus Breslau auszuführenden Restaurierung sind in allen drei durch Umwelteinflüsse geschädigten Objekten notwendig. Sie betreffen sowohl die Auswahl unbedenklicher und langzeitbeständiger Restaurierungsmaterialien als auch die Auswahl von geeigneten Schutzsystemen zur langfristigen Vermeidung von Korrosionsschäden insbesondere an den empfindlichen Glasmalereien unter der sehr starken Umweltbelastung anthropogenen Ursprungs in der unmittelbaren Umgebung der Objekte in Niederschlesien und werden von der Bundesanstalt für Materialforschung und -prüfung in Berlin vorgenommen.

Das Gesamtprojekt wird durch die Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz in Görlitz als Maßnahmenträger mit Mitteln der Deutschen Bundesregierung, der Deutschen Bundesstiftung Umwelt in Osnabrück und der Erika Simon Stiftung, Rinteln ermöglicht. Die Projektlaufzeit beträgt 2012-2014.

Informacji prasowej (po niemiecku/po polsku)

„Wzorcowa restauracja i ochrona silnie uszkodzonych witraży i oszkleń ornamentalnych w ołowni w obiektach sakralnych o dużej wartości, znajdujących się w regionie Dolnego Śląska silnie obciążonym kiedyś przez substancje szkodliwe dla środowiska”

Polacy i Niemcy posiadają wspólne dziedzictwo. Jego zachowanie jest dużym wyzwaniem. Dotyczy to także regionu Dolnego Śląska z jego znaczącymi, ale równocześnie zagrożonymi przez substancje szkodliwe dla środowiska, zabytkami sztuki. W regionie wałbrzyskim oraz w pobliskich miejscowościach jak Ścinawka Dolna i Jawor te szkodliwe substancje przyczyniły się w przeciągu setek lat do niszczenia obiektów zabytkowych wraz z ich cennym wyposażeniem. Szczególnie w tych miejscach zachowane świadectwa pełnych cykliów witrażowych ze znanych niemieckich warsztatów witrażownictwa ucierpiały i nadal ucierpią poważnie. Aby uniknąć niepowetowanych strat zabytków sztuki, należy szukać sposobów ich długotrwałej ochrony. Do takich działań należy stworzenie wzorcowego programu, który poprzez fachowe badania naukowe z zakresu nauk przyrodniczych oraz przykładowe realizacje praktyczne zachęcają do kontynuowania rozpoczętych pracy. Projekt dotyczy witraży z okresu późnego historyzmu w kościele katolickim pw. Świętego Jakuba Apostoła w Ścinawce Dolnej, kościoła katolickiego pw. Świętych Aniołów Stróżów w Wałbrzychu oraz ewangelickiego kościoła Pokoju pw. Świętego Ducha w Jaworze. Całe przedsięwzięcie trwa 24 miesięcy, a jego budżet wynosi ok. 200.000 EUR. We wszystkich obiektach zniszczonych poprzez negatywny wpływ środowiska potrzebne są badania z zakresu nauk przyrodniczych, towarzyszącym bezpośrednio pracom konserwatorskim, które będą realizowane przez pracownię konserwatorską Witraże Beata Oleszczuk. Badania te dotyczą zarówno wyboru nieszkodliwych i długotrwałych środków do konserwacji jak i wyboru właściwego systemu ochrony celem uniknięcia dalszych uszkodzeń korozyjnych, szczególnie na wrażliwych witrażach, będących niegdyś pod silnym działaniem szkodliwych substancji pochodzenia antropogenicznego w bezpośrednim otoczeniu obiektów na Dolnym Śląsku. Badania te będą przeprowadzone przez Federalną Instytucję Badań i Kontroli Materiałów (Bundesanstalt für Materialforschung und –prüfung) w Berlinie.

Cały projekt jest realizowany pod zarządzaniem Niemiecko-Polskiej Fundacji Ochrony Zabytków Kultury (Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz), Görlitz, dzięki wsparciu finansowemu Rządu Niemieckiego, Niemieckiej Federalnej Fundacji Ochrony Środowiska (Deutsche Bundesstiftung Umwelt), Osnabrück, oraz Fundacji Eriki Simon (Erika Simon Stiftung), Rinteln. Projekt trwa od 2012 do 2014 roku.

